

УДК 340.15"18/19":[341.1/.2:342.4/.7](6)"20"
DOI <https://doi.org/10.32782/ILA.2026.35.03>

ГАНКЕВИЧ О. А.

аспірант кафедри міжнародного права
факультету міжнародних відносин

Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID: 0009-0002-3979-7005

ГЕНЕЗА ВПЛИВУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА НА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНИХ АФРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

Анотація. У статті здійснено комплексний теоретико-правовий аналіз та системну характеристику впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки. Шляхом проведення історико-правової ретроспективи схарактеризовано історичну еволюцію функціонального призначення міжнародного права в регіоні та доведено, що його роль зазнала кардинальних змін. З'ясовано, що у XIX столітті міжнародне право слугувало інструментом легітимізації колоніальних загарбань, коли через рішення Берлінської конференції та визнання Африки «нічийною землею» африканські народи були фактично виключені зі сфери міжнародного права та міждержавних відносин, втративши свою правосуб'єктність та перетворившись на об'єкт експлуатації. Натомість у другій половині XX століття воно трансформувалося у ключовий інструмент забезпечення процесу деколонізації, утвердження державного суверенітету та легітимізації незалежності африканських держав, а також повернення їм міжнародної правосуб'єктності. Головним науковим результатом статті є розробка та теоретичне обґрунтування авторської чотирирівневої класифікації форм реалізації впливу міжнародного права, побудованої на критеріях масштабу юрисдикції суб'єкта впливу та специфіки його нормативного інструментарію. У межах запропонованої концепції схарактеризовано універсальний, регіональний, субрегіональний та білатеральний рівні. Встановлено, що вплив міжнародного права реалізується на чотирьох рівнях. Універсальний рівень (ООН, МКС, СОТ) визначає глобальні нормативні орієнтири, до яких африканські держави адаптують національні системи задля уникнення міжнародної ізоляції та забезпечення співпраці. Регіональний рівень (Африканський Союз, Африканський суд з прав людини та народів) забезпечує адаптацію норм до політико-культурних особливостей континенту та уніфікацію правозастосування. Субрегіональний рівень (ЕКОВАС, Східноафриканське співтовариство та ін.) характеризується формуванням наднаціонального «права співтовариств», що має пряму дію та пріоритет над внутрішнім правом держав – членів. Окрему увагу приділено білатеральному рівню, де через двосторонні угоди відбувається точкова модернізація галузевого законодавства. На прикладі аналізу сучасних тенденцій співробітництва України з державами Африки, зокрема у сфері цифровізації державних послуг та проектів впровадження аналогів порталу державних послуг «Дія», продемонстровано практичний вимір білатерального впливу. У висновках доведено, що вплив міжнародного права на правові системи африканських держав має всеохоплюючий характер, виходячи за межі формальної імплементації норм. Міжнародне право слугує каталізатором глибоких трансформацій конституційного ладу та інституційної архітектури влади, а також сприяє формуванню нової правової культури, що базується на принципах верховенства права та захисту прав людини.

Ключові слова: африканські правові системи, африканський союз; міжнародні організації; міжнародні судові інституції; двостороннє співробітництво.

Постановка проблеми. Африканський континент характеризується надзвичайним культурним, лінгвістичним, політичним та економічним різноманіттям, зумовленим співіснуванням сотень етнічних і лінгвістичних груп та різних моделей суспільно-політичного устрою, що в процесі державотворення актуалізує проблему формування ефективної владної адміністративної вертикалі, походження й компетенції влади та механізмів реалізації її повноважень, які найвиразніше простежуються у становленні правових систем держав Африки, сформованих на основі поєднання локальних правових традицій із запозиченими елементами ісламського права та європейського колоніального законодавства. Тематика впливу цих правових систем на правову культуру та політичний устрій держав континенту активно досліджується та знаходить своє відображення у працях багатьох сучасних науковців. Натомість вплив міжнародного права на національні правові системи держав Африки залишається малодослідженим, через неоднорідність правових систем регіону. З огляду на це, застосування універсальних підходів є ускладненим та потребує розробки специфічних критеріїв класифікації та типологізації. Крім того існуючі наукові дослідження, що дотичні до тематики трансформації та розвитку африканських правових систем, переважно фокусуються на окремих галузях на кшталт прав людини чи гуманітарного права. Тим самим дослідники залишають поза увагою більш глобальний вимір впливу міжнародного права на національні правові системи регіону. Це зумовлено відсутністю сталої теоретико-методологічної бази, необхідної для системного аналізу та характеристики впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки. Таким чином актуалізується потреба в характеристиці цього впливу та формування на його основі чіткої класифікації, яка в подальшому слугуватиме основою для дослідження впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки. Отже, проведення характеристики та класифікації впливу міжнародного права на правові системи африканського регіону є необхідним кроком, який дозволить розширити простір для подальших теоретико-правових досліджень тематики впливу міжнародного права на національні правові системи.

Аналіз літератури. Теоретичну основу дослідження склали праці зарубіжних та вітчизняних науковців. Серед зарубіжних присутні – У. Умозуріке, Ч. Фомбада, Р. Оппонг та Т. Малува та ін. Серед вітчизняних – О. Задорожній та Г. Саміло. Незважаючи на поступове зростання уваги до тематики африканістики, в контексті міжнародного права, досі існує багато прогалин в системному аналізі механізмів впливу міжнародного права на національні правові системи держав цього регіону. Крім того бракує вузькопрофільних досліджень в контексті впливу міжнародного права на окремі галузі права африканських держав, що актуалізує проведення загальної характеристики та класифікації цього впливу.

Метою статті є здійснення теоретико-правового аналізу та загальної характеристики впливу міжнародного права на національні правові

системи держав Африки з подальшим обґрунтуванням авторської класифікації форм реалізації цього впливу

Виклад основного матеріалу. Зазвичай формальний відлік впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки можна вести з 1884-1885 рр. Саме в ці роки проходила Берлінська конференція, яка мала на меті закріпити колоніальний поділ Африки заради уникнення територіальних конфліктів між метрополіями. Результатом конференції стало фактичне нівелювання міжнародної правосуб'єктності африканських держав. Фактично регіон було визнано «нічийною землею», по суті об'єктом, який метрополії могли взяти під свій контроль, ігноруючи наявність там місцевих держав та племінних форм державності. Саме з колоніального поділу місцеві правові системи почали зазнавати впливу законодавств європейських метрополій.

Варто зазначити, що міжнародне право часів Берлінської конференції слугувало радше засобом легітимізації окупації та взяття під контроль Африки європейськими метрополіями. На такому стані речей наголошує Умозуріке О., який у своїй статті «International Law and Colonialism in Africa: A Critique» зазначає: «Міжнародне право, розроблене західними державами до 20 століття, слугувало опорою для колонізації африканських народів. Воно потурало підпорядкуванню гідності африканців західним економічним інтересам.» [1, с. 80-81]. Можемо погодитися з його позицією, оскільки тодішнє міжнародне право дозволило європейським державам ігнорувати наявні форми політичної організації африканських суспільств, фактично перетворивши їх із суб'єктів міжнародних відносин на об'єкти колоніального управління та економічної експлуатації.

Враховуючи цей фактор, можна зрозуміти, що більша частина держав Африки (окрім Ефіопії, Ліберії, Єгипту та ПАР) на декілька десятиліть втратили свою правосуб'єктність. Цю тезу підтверджує А. Анґі, зазначаючи, що в цей період неєвропейські суспільства були фактично «виключені зі сфери міжнародного права». Тому, на нашу думку, більш доцільно аналізувати вплив міжнародного права на правові системи держав Африки, починаючи з другої половини ХХ ст. [2, с. 745].

Починаючи з другої половини ХХ ст. міжнародне право для народів Африки трансформувалося з засобу легітимізації окупації на інструмент легітимізації державності. Ідеологічним та правовим фундаментом цього процесу став принцип рівноправності та самовизначення народів. Як слушно зауважує О. В. Задорожній, ООН трактує зміст цього принципу передусім як право на визволення народів, «які залишаються під колоніальним пануванням та іноземною окупацією» [3, с. 247]. Юридичне закріплення цієї норми у ст. 1 та ст. 55 Статуту ООН [4], а згодом її конкретизація у Декларації про надання незалежності колоніальним країнам і народам 1960 року [5] та багатьох інших нормативно-правових актах, створили необхідну юридичну основу для того, щоб новоутворені африканські держави змогли повноцінно реалізувати свою міжнародну правосуб'єктність.

З моменту здобуття незалежності колишніми колоніями пройшло не одне десятиліття. Новоутворені африканські держави проходили складні суспільно-політичні трансформації під впливом локальних та міжнародних реалій. Водночас, їх правові системи розвивалися синхронно з системами інших держав світу. Таким чином правові системи держав Африки, яким, як зазначає Саміло Г. О., притаманне паралельне співіснування локального звичаєвого права та права держав інших регіонів світу [6, с. 23], все більше зазнавали впливу міжнародного права, оскільки, через отримання незалежності, держави Африки стали активними учасниками міжнародних відносин.

У цьому контексті держави регіону після Другої світової війни значною мірою орієнтувалися на положення Конвенції Монтевідео. Хоча вона і не вступила в дію, проте запропонувала модель складових державного суверенітету як основи правосуб'єктності в міжнародному праві. Елементи державного суверенітету повинні були мати зовнішнє оформлення через відповідні державні органи та механізми. Це стосувалося, зокрема, визначення форм державного правління, державного устрою та державного режиму [7, с. 219-230].

Варто зауважити, що вплив міжнародного права можна обґрунтувати не лише фактором тривалої участі африканських держав у міжнародних відносинах, але й дослідженнями окремих науковців. Аналіз літератури та останніх досліджень доводить, що через вплив міжнародного права на африканські правові системи трансформуються окремі галузі права, структура влади, а також правова культура громадян. Галузями національного права, які зазнають активного впливу, є: конституційне право (Фомбад Ч. М.) [8], право прав людини (Кілландер М.) [9], право регіональної економічної інтеграції (Оппонг Р. Ф.) [10], екологічне право (Котце Л. Д., Сояпі К. Б.) [11] та трудове право (Каїтуко Г.) [12]. При тому ключовими суб'єктами реалізації цього впливу виступають міжнародні організації (Організація Об'єднаних Націй, Міжнародна Організація Праці, Африканський Союз), міжнародні судові органи (Міжнародний Кримінальний Суд, Африканський Суд з Прав Людини та Народів) та регіональні інтеграційні об'єднання (ЕКОВАС, Східноафриканське співтовариство).

Водночас, взаємодія між міжнародним правом та національними системами африканських держав має взаємний характер. Не лише міжнародне право впливає на держави Африки, але й самі африканські держави виступають активними суб'єктами творення сучасного міжнародного права. На активній участі африканських держав у творенні сучасного міжнародного права наголошує Малува Т. Він зазначає: «Через Африканський Союз, а раніше через Організацію Африканської Єдності, африканські держави ухвалили багатосторонні договори, які збагатили сферу застосування міжнародного права, доповнивши відповідні універсальні інструменти додатковими правилами та принципами» [13]. З наведеної цитати можна помітити, що однією з визначальних особливостей впливу міжнародного права

на правові системи держав Африки є його реалізація через механізми міжнародних організацій.

Чинники часової тяглості та масштабності значно ускладнюють характеристику впливу міжнародного права на формування національних правових систем африканських держав. Для проведення загальної характеристики вже недостатньо фрагментарного огляду джерел чи окремих нормативних актів. Враховуючи масштабність та інституційну складність цього процесу, виникає об'єктивна необхідність у формуванні чіткої класифікації, яка б дозволила систематизувати проведення оцінки впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки.

На нашу думку, вплив міжнародного права на національні правові системи держав Африки доцільно класифікувати за чотирма рівнями: універсальним, регіональним, субрегіональним та білатеральним. На кожному рівні присутній суб'єкт реалізації впливу. Суб'єктами реалізації впливу виступають міжнародні організації, міжнародні судові інституції та держави. В кожного суб'єкта є свій інструментарій впливу. Інструментарій впливу може відрізнитися в залежності від суб'єкта. Для міжнародних організацій-міжнародні договори та конвенції, для міжнародних судових органів-їх рішення. Далі варто проаналізувати специфіку реалізації впливу міжнародного права на кожному з виокремлених рівнів.

Універсальний рівень охоплює реалізацію впливу міжнародними інституціями, юрисдикція та сфера діяльності яких політично, нормативно і географічно поширюється на всі держави світу, не обмежуючись африканським континентом. Ключовими суб'єктами на цьому рівні виступають Організація Об'єднаних Націй, включаючи її спеціалізовані установи (зокрема Міжнародну організацію праці), міжнародні торговельні та фінансові інституції (Світова організація торгівлі, група Світового банку), а також міжнародні судові органи-Міжнародний Суд ООН та Міжнародний кримінальний суд.

Специфіка цього рівня полягає у тому, що нормотворча діяльність міжнародних організацій виступає нормативним орієнтиром, до якого африканські держави змушені адаптувати свої правові системи задля збереження економічної та політичної співпраці зі світовою спільнотою та уникнення міжнародної ізоляції. Це найбільш помітно в конституційному праві, де африканські держави масово інтегрували положення Загальної декларації прав Людини 1948 р. у свої конституції [8, с. 439-474]. Специфічну функцію на цьому рівні виконують міжнародні судові органи. Їхній вплив базується на остаточності та обов'язковості судових рішень. Наприклад, принцип комплементарності МКС фактично зобов'язує африканські держави адаптувати своє законодавство до вимог Римського статуту.

Регіональний рівень базується на основі діяльності суб'єктів впливу, юрисдикція яких поширена суто на африканський регіон. Тут головну роль відіграє Африканський союз та його інституції. Їх вплив реалізується насамперед через функцію адаптації, що полягає у прийнятті установчих актів

та галузевих конвенцій, які враховують політичні, культурні та правові особливості регіону. Ще одним суб'єктом реалізації впливу є Африканський суд з прав людини і народів. Цей міжнародний судовий орган формує єдині підходи до тлумачення регіонального права. Судова практика цього органу стає орієнтиром для національних судів, сприяючи уніфікації правозастосування. Таким чином, завдяки їх діяльності формується спільний вектор розвитку регіонального права, що базується на ідеях захисту прав людини та народів.

Субрегіональний рівень по суті є ще більш локалізованою версією регіонального рівня. Він охоплює діяльність інтеграційних об'єднань окремих субрегіонів Африки (Західна Африка, Східна Африка, Центральна Африка, Північна Африка, Південна Африка). Одними з ключових серед цих об'єднань є Економічне співтовариство держав Західної Африки, Співтовариство розвитку Півдня Африки та Східноафриканське співтовариство. Окремі дослідники, серед яких Оппонг Р. Ф. та Малува Т., виділяють окремий термін для правотворчості, яка відбувається в межах цих інтеграційних об'єднань, а саме «Право співтовариств» [10, с. 403; 14, с. 536-564]. Правом співтовариств є наднаціональна система норм, яка регулює функціонування інтеграційного об'єднання та забезпечує уніфікацію правового регулювання різних сфер життєдіяльності у законодавствах держав-членів. Отже на даному рівні міжнародне право впливає на правові системи держав Африки через механізми прямої дії наднаціональних актів, забезпечення їх пріоритету над внутрішнім правом та обов'язковість виконання рішень регіональних судових інституцій (наприклад Суду ЕКОВАС).

Окремо, на нашу думку, варто виділити четвертий-білатеральний рівень, як специфічну форму впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки. На цьому рівні вплив міжнародного права випливає з двосторонньої співпраці між державами, які є суб'єктами реалізації впливу, а також використання міжнародних угод та домовленостей, як основного інструментарію реалізації впливу. Фактично цей рівень є проявом стратегічного партнерства, яке може виникати як з ініціативи держави, так і, наприклад, з ініціативи міжнародної організації. Наочним прикладом є співпраця України з державами Африки у сфері цифровізації. Зокрема, йдеться про ініціативи щодо впровадження аналогів українського порталу державних послуг («Дія») в окремих державах регіону [15]. Такий формат співпраці виступає каталізатором змін у правовій системі держави-реципієнта, спонукаючи до створення нової нормативно-правової бази у сферах електронної ідентифікації, захисту персональних даних та надання адміністративних послуг.

Отже, загальна сутність запропонованої класифікації полягає у виділенні чотирьох рівнів впливу міжнародного права на національні правові системи держав Африки за критеріями масштабу юрисдикції суб'єкта реалізації впливу та специфіки застосованого ним інструментарію. Вибір цього підходу зумовлений тим, що діяльність міжнародних організацій, міжнародних судових органів та інтеграційних об'єднань реалізує вплив

міжнародного права на кожному з рівнів, що можна помітити при аналізі літератури. При аналізі впливу на право прав людини обов'язково згадується ООН, при впливі на кримінальне право згадується МКС тощо. Білатеральний рівень було виділено з огляду на те, що він характеризує специфіку взаємодії держав, а не наднаціональних інституцій, міжнародних судових органів чи міжнародних організацій. У випадку його відсутності неможливо було б повноцінно проаналізувати співпрацю держав, як механізм впливу, в межах інституційних механізмів перших трьох рівнів.

Оглянувши літературу та сформувавши багаторівневу класифікацію можна помітити, що вплив міжнародного права на національні правові системи держав Африки має системний та комплексний характер. Міжнародне право впливає на трансформацію та розширення національних правових систем, формуючи нові галузі права, модернізуючи та доповнюючи національне законодавство, а також змінюючи правову культуру та правосвідомість населення африканських держав.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє дійти висновку, що вплив міжнародного права на національні правові системи сучасних африканських держав має складний, багаторівневий та історично зумовлений характер. Його неможливо адекватно зрозуміти без врахування колоніального минулого континенту, під час якого міжнародне право використовувалося не як інструмент забезпечення рівності та справедливості, а як механізм легітимації окупації. Лише з другої половини ХХ століття міжнародне право почало відігравати принципово іншу роль-інструменту деколонізації, легітимації державності та інтеграції новоутворених держав Африки у систему міжнародних відносин.

Отримання незалежності та визнання принципу рівноправності і самовизначення народів стали правовим і ідеологічним фундаментом для активної участі африканських держав у міжнародних відносинах. Це, своєю чергою, зумовило поступове й послідовне зростання впливу міжнародного права на їхні національні правові системи. Такий вплив проявляється не лише у формальному приєднанні до міжнародних договорів, але й у глибоких трансформаціях конституційного ладу, галузевої структури права, системи органів влади, судової практики та правової культури суспільства.

Сформована в статті класифікація впливу міжнародного права за універсальним, регіональним, субрегіональним та білатеральним рівнями дозволяє систематизувати різноманітні форми та механізми такого впливу. Запропонований підхід демонструє, що міжнародне право реалізується через діяльність міжнародних організацій, судових інституцій, інтеграційних об'єднань та двостороннє співробітництво держав. Водночас встановлено, що взаємодія між міжнародним і національним правом у державах Африки не є односторонньою. Африканські держави виступають не лише реципієнтами міжнародно-правових норм, але й активними учасниками їх формування, зокрема через механізми Африканського Союзу та субрегіональних інтеграційних об'єднань.

Таким чином, вплив міжнародного права на національні правові системи сучасних африканських держав слід розглядати як системний і динамічний процес, що поєднує елементи спадковості, адаптації та правотворчої взаємодії. Запропонована багаторівнева класифікація створює теоретико-методологічну основу для подальших наукових досліджень, дозволяє відійти від фрагментарного аналізу окремих галузей права та сприяє формуванню цілісного бачення ролі міжнародного права у розвитку правових систем африканського регіону.

Література:

1. Umozurike U. O. International Law and Colonialism in Africa: A Critique. *Eastern Africa Law Review*. 1970. Vol. 3, No. 1. P. 47–82.
2. Anghie A. The evolution of international law: Colonial and postcolonial realities. *Third World Quarterly*. 2006. Vol. 27, No. 5. P. 739–753. DOI: 10.1080/01436590600780011.
3. Задорожній О. В. Поняття та нормативні вимоги основних принципів міжнародного права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2015. Вип. 75. С. 242–255.
4. United Nations Charter. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/about-us/un-charter/full-text> (дата звернення: 21.01.2026).
5. Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples. Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-granting-independence-colonial-countries-and-peoples> (дата звернення: 21.01.2026).
6. Саміло Г. О. Особливості правових систем сучасних африканських держав. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 21–23.
7. Scott J. B. The Seventh International Conference of American States. *American Journal of International Law*. 1934. Vol. 28, No. 2. P. 219–230. DOI: 10.2307/2190923.
8. Fombad C. M. Internationalization of Constitutional Law and Constitutionalism in Africa. *American Journal of Comparative Law*. 2012. Vol. 60, No. 2. P. 439–474. DOI: 10.5131/ajcl.2011.0009.
9. Killander M. How international human rights law influences domestic law in Africa. *Law, Democracy and Development*. 2013. Vol. 17, No. 1. P. 378–392.
10. Opong R. F. Legal Aspects of Economic Integration in Africa. Cambridge : Cambridge University Press, 2011. 403 p. DOI: 10.1017/CBO9780511835186.
11. Kotzé L. J., Soyapi C. B. African Courts and Principles of International Environmental Law: A Kenyan and South African Case Study. *Journal of Environmental Law*. 2021. Vol. 33, No. 2. P. 257–282. DOI: 10.1093/jel/eqab004
12. Kaituko G. The role of international actors in enhancing labour relations in Africa: a case study of the Kenyan skilled labour force. *IJRDO-Journal of Social Science and Humanities Research*. 2023. Vol. 9, No. 9. DOI: 10.53555/sshr.v9i9.5956.
13. Maluwa T. Reassessing Aspects of the Contribution of African States to the Development of International Law Through African Regional Multilateral Treaties. *Michigan Journal of International Law*. 2020. Vol. 41, No. 2. P. 327–364. DOI: 10.36642/mjil.41.2.reassessing.
14. Maluwa T. The development and enforcement of community law in the African regional economic communities: Conceptual issues, architecture and institutions. *Shielding Humanity: Essays in International Law in Honour of Judge Abdul G. Koroma*. Leiden ; Boston : Brill, 2015. P. 536–564. DOI: 10.1163/9789004293137_025.

15. В країнах Африки може запрацювати аналог «Дії». Суспільне.
URL: <https://suspilne.media/918451-v-krainah-afriki-moze-zpracuvati-analog-dii/>
(дата звернення: 21.01.2026).

Hankevych O. The genesis of the influence of international law on the national legal systems of modern African states

Summary. The article provides a comprehensive theoretical and legal analysis and systematic description of the impact of international law on the national legal systems of African states. Through a historical and legal retrospective, the historical evolution of the functional purpose of international law in the region is described and it is proven that its role has undergone fundamental changes. It has been established that in the 19th century, international law served as an instrument for legitimizing colonial conquests, when, due to the decisions of the Berlin Conference and the recognition of Africa as “no man's land,” African peoples were effectively excluded from the sphere of international law and inter-state relations, losing their legal personality and becoming objects of exploitation. In contrast, in the second half of the 20th century, it transformed into a key instrument for ensuring the process of decolonization, establishing state sovereignty and legitimizing the independence of African states, as well as restoring their international legal personality. The main scientific result of the article is the development and theoretical justification of the author's four-level classification of forms of implementation of international law, based on the criteria of the scale of jurisdiction of the influencing entity and the specifics of its regulatory instruments. Within the framework of the proposed concept, universal, regional, subregional, and bilateral levels are characterized. It has been established that the influence of international law is realized at four levels. The universal level (UN, ICC, WTO) determines the global normative guidelines to which African states adapt their national systems in order to avoid international isolation and ensure cooperation. The regional level (African Union, African Court on Human and Peoples' Rights) ensures the adaptation of norms to the political and cultural characteristics of the continent and the unification of legal application. The subregional level (ECOWAS, East African Community, etc.) is characterized by the formation of supranational “community law,” which has direct effect and priority over the domestic law of member states. Particular attention is paid to the bilateral level, where bilateral agreements lead to the targeted modernization of sectoral legislation. The practical dimension of bilateral influence is demonstrated by analyzing current trends in Ukraine's cooperation with African states, particularly in the field of digitalization of public services and projects to implement analogues of the “Dii” public services portal. The conclusions prove that the influence of international law on the legal systems of African states is comprehensive, going beyond the formal implementation of norms. International law serves as a catalyst for profound transformations of the constitutional order and institutional architecture of power, and also contributes to the formation of a new legal culture based on the principles of the rule of law and the protection of human rights.

Key words: African legal systems, African Union; international organizations; international judicial institutions; bilateral cooperation.

Дата першого надходження статті до видання: 09.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 26.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.03.2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу CC BY 4.0